

Marek NAGLEWSKI
Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego

DZIAŁANIA PODEJMOWANE DLA PODNIESIENIA REALNEGO POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA KONSTRUKCJI OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

ACTIVITIES UNDERTAKEN IN ORDER TO INCREASE THE REAL LEVEL OF SECURITY OF THE CONSTRUCTION OF CIVIL STRUCTURES

Streszczenie W referacie przedstawiono działania podejmowane, przez organy nadzoru budowlanego, w celu podniesienia realnego poziomu bezpieczeństwa konstrukcji obiektów budowlanych.

Abstract This paper demonstrates the activities taken up by the supervisory construction bodies in order to increase the real level of security of the construction of civil structures.

1. Wprowadzenie

Geneza, liczba i skala katastrof budowlanych, do których doszło w styczniu i lutym 2006r., uzasadniała potrzebę podjęcia działań zmierzających do podniesienia realnego poziomu bezpieczeństwa konstrukcji obiektów budowlanych. Działania te podejmowane przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego koncentrowały się na następujących obszarach:

- 1) kontrolach prowadzonych przez organy nadzoru budowlanego - w odniesieniu do obiektów budowlanych wskazanych przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego,
- 2) udziale w nowelizacji niektórych przepisów Prawa budowlanego oraz opracowaniu nowej ustawy Prawo budowlane,
- 3) opracowaniu założeń dotyczących rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania obiektów budowlanych podwyższonego ryzyka ze względu na możliwość przebywania znacznej liczby osób (*publiczności*).

2. Działania prowadzone przez organy nadzoru budowlanego

Bezpośrednio po zaistnieniu katastrofy katowickiej Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego:

- 1) Przesłał do Polskiej Agencji Prasowej komunikat, z prośbą o upowszechnienie, w którym przypomniał o wynikających z przepisów ustawy Prawo budowlane obowiązkach ciążących na właścicielach i zarządcach obiektów budowlanych zapewnienia ich

właściwego stanu technicznego i bezpieczeństwa. W komunikacie zwrócono szczególną uwagę na to, że w okresie występowania niekorzystnych warunków atmosferycznych spowodowanych znacznymi opadami śniegu do obowiązków właścicieli i zarządców obiektów budowlanych należy usuwanie nadmiaru śniegu z dachów.

- 2) W dniu 28 stycznia 2006r. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego przejął prowadzenie postępowania wyjaśniającego przyczyny i okoliczności powstania katastrofy budowlanej w Katowicach i powołał (zgodnie z art.76 Prawa budowlanego) Komisję dla ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy.
- 3) Zalecił wszystkim wojewódzkim i powiatowym organom nadzoru budowlanego bezzwłoczne sprawdzenie stanu obiektów o dużych powierzchniach dachu pod kątem zagrożenia bezpieczeństwa nadmiarem zalegającego śniegu oraz w przypadkach tego wymagających podjęcie natychmiastowych działań mających na celu usunięcie niebezpieczeństwa.

Komisja dla ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy przeprowadziła ustaliła na podstawie ekspertyz, opracowanych przez dwa niezależnie działające zespoły eksperckie oraz analiz własnych, że **„Do katastrofy doprowadziły błędy projektowe (obliczeniowe i konstrukcyjne), a także błędy wykonawcze oraz niewłaściwe użytkowanie obiektu przy nadmiernym obciążeniu śniegiem”**. Sprawozdanie Komisja, przyjęła i podpisała, podczas posiedzenia w dniu 28 kwietnia 2006 roku w Katowicach.

Organy nadzoru budowlanego w okresie od 29 stycznia do 10 marca skontrolowały ogółem **15688** obiektów budowlanych, podczas których wykryto **496** przypadków potencjalnego zagrożenia związanego najczęściej z obciążeniem konstrukcji dachowych nagromadzonym śniegiem oraz złym stanem technicznym elementów konstrukcji obiektów budowlanych.

W związku z występującymi zagrożeniami, organy nadzoru budowlanego wyłączyły w ww. okresie z użytkowania **264** obiekty budowlane lub ich części. Po usunięciu nieprawidłowości, przez właścicieli lub zarządców **134** obiekty zostały dopuszczone ponownie do eksploatacji.

Podejmując wielokierunkowe działania, których celem było eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obiektów budowlanych Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego uznał, że dla ograniczenia zagrożeń konstrukcji dachowych wynikających z obciążenia śniegiem konieczna jest zmiana Polskiej Normy *PN-80/B-02010 Obciążenia w obliczeniach statycznych - Obciążenie śniegiem* - i w tej sprawie wystąpił do Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Zmiana do ww. normy została opracowana przez KT 102 ds. Podstaw Projektowania Konstrukcji Budowlanych i zatwierdzona przez Prezesa PKN w dniu 2.10.2006r. Zamiana PN-80/B-0210/A1 wprowadziła nową mapę podziału Polski na strefy obciążenia śniegiem gruntu, nowe wartości charakterystyczne obciążenia śniegiem i nowy współczynnik obciążenia.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego w dniu 10.10.2006r. zalecił terenowym organom nadzoru budowlanego zwrócenie szczególnej uwagi na nw. obszary kontroli:

- 1) Obiekty podwyższonego ryzyka ze względu na możliwość przebywania znacznej liczby osób,
- 2) Inne obiekty budowlane stwarzające potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa,
- 3) Roboty budowlane mogące, w okresie niskich temperatur, powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa i ochrony zdrowia bądź, ze względów technologicznych, dla właściwości wytrzymałościowych konstrukcji w okresie budowy i użytkowania.

Ponadto GINB zwrócił uwagę na to, że zachodzi konieczność:

- a) monitorowania skuteczności wydanych decyzji nakazujących rozbiórki obiektów budowlanych ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa w formie zestawienia informacji zawierającej wykaz wydanych decyzji, wykaz decyzji zrealizowanych oraz datę wydania decyzji i datę jej wykonania.
- b) zapewnienia właściwego postępowania organu w sytuacji uzyskania informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa obiektów budowlanych.

Sprawa ww. kontroli została omówiona na ogólnopolskiej naradzie szkoleniowej wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego.

W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa, w istniejących i realizowanych obiektach budowlanych Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego:

- a) W dniu 6.11.2006r. wystąpił również do wojewodów, z prośbą o:
  - zwrócenie uwagi podległych służb na wskazane przedmioty kontroli i na potrzebę współpracy tych służb z organami nadzoru budowlanego oraz
  - zwrócenie się do właścicieli, zarządców i użytkowników obiektów, szczególnie ważnych ze względu na bezpieczeństwo ludzi i mienia z terenu województwa, o bezwzględne przestrzeganie przepisów Prawa budowlanego w zakresie obowiązkowych kontroli i egzekwowania zaleceń z nich wynikających;
- b) Skierował komunikat do Polskiej Agencji Prasowej (*oraz opublikował ten komunikat na stronie internetowej GUNB*), przypominający właścicielom i zarządcom o obowiązku zapewnienia właściwego stanu technicznego obiektów budowlanych, w szczególności w okresie jesienno-zimowym oraz informujący o wzmożonych kontrolach nadzoru budowlanego.

Wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego podjęli działania w zakresie obiektów podwyższonego ryzyka ze względu na możliwość przebywania znacznej liczby osób, które wyraziły się:

- 1) Opracowaniem wykazów ww. obiektów budowlanych. W aktualnie posiadanych przez WINB-y wykazach ujęto **7459** obiektów użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka, w tym:
  - **6923** obiekty takie, jak: hale widowiskowe, sportowe (*w tym również baseny, aquaparki*), wystawowe, targowe, handlowe, dworcowe;
  - **440** obiektów takich, jak: kina, teatry;
  - **199** obiektów takich, jak: - przekrycia trybun na stadionach.
- 2) Skontrolowaniem w 2006r. **5549** obiektów budowlanych wskazanych przez GINB, w czasie kontroli których nieprawidłowości stwierdzono w **1380** obiektach. Przedmiotem kontroli organów nadzoru budowlanego było w szczególności sprawdzenie realizacji przez właścicieli i zarządców obiektów budowlanych ich ustawowych obowiązków związanych z utrzymaniem tych obiektów.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2006r. organy nadzoru budowlanego:

- nałożyły **410** mandatów karnych,
- wydały **331** decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w obiektach użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka (*art. 66 ust.1*),
- wydały **108** decyzje zakazujące użytkowania obiektu użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka lub jego części (*art. 66 ust.2*),
- wydały **24** decyzji nakazujących rozbiórkę obiektu użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka (*art. 67 ust.1*),
- wydały **30** decyzji nakazujących opróżnienie budynku użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka bądź wyłączenie z użytkowania (*art. 68 pkt 1*),
- w **10** przypadkach obiektów użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka, organy zastosowały w 2006r. na koszt właściciela środki zabezpieczające (*art. 70 ust.1*),

- w **465** przypadkach nakazały przeprowadzenie kontroli okresowej obiektów użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka (*art. 62 ust. 3*),
- w **233** przypadkach nakazały przedstawienie ekspertyzy stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej podwyższonego ryzyka (*art. 62 ust. 3 lub art. 81c pkt 2*).

Wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego podjęli działania w zakresie obiektów budowlanych stwarzających potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa. W efekcie tych działań organy nadzoru budowlanego dokonały:

- **1676** kontroli obiektów nie użytkowanych, w złym stanie technicznym. (*np. obiektów przeznaczonych do rozbiórki, szczególnie o konstrukcji stalowej, narażonych na działania zbieraczy złomu, służących za schronienie dla osób bezdomnych*),
- **4238** kontroli budynków użytkowanych i nie remontowanych od wielu lat, wyposażonych w instalację gazową oraz w piece i trzony kuchenne na paliwo stałe, w zakresie sprawności systemów wentylacji grawitacyjnej, odprowadzania produktów spalania (*przewody kominowe*) oraz instalacji gazowej i elektrycznej,
- **114** kontroli obiektów z pomieszczeniami zajmowanymi w sposób nieuprawniony przez osoby bezdomne (*pomieszczenia techniczne, obiekty sieci ciepłowniczej, itp.*),
- **260** kontroli obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej. (*np. wały ochronne*), oraz obiekty posadowione na terenach wrażliwych na zmiany warunków wodno-gruntowych (*w przypadkach znacznych opadów deszczu*).

W wyniku przeprowadzonych kontroli ww. obiektów organy nadzoru budowlanego:

- wydały **2219** decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości (*art. 66 ust.1*),
- wydały **387** decyzji zakazujących użytkowania obiektów lub ich części (*art. 66 ust.2*),
- wydały **741** decyzji nakazujących rozbiórkę obiektów lub ich części (*art. 67 ust.1*),
- wydały **463** decyzji nakazujących opróżnienie budynku bądź wyłączenie z użytkowania (*art. 68 pkt 1*),
- w przypadku **39** kontrolowanych obiektów organy zastosowały na koszt właścicieli środki zabezpieczające (*art. 70 ust.1*),
- w **1127** przypadkach nakazały przeprowadzenie kontroli okresowej (*art. 62 ust. 3*),
- w **819** przypadkach nakazały przedstawienie ekspertyzy stanu technicznego obiektów (*art. 62 ust.3*),
- nałożyły **409** mandatów karnych.

Wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego podjęli działania w zakresie kontroli robót budowlanych realizowanych w okresie obniżonych temperatur - w okresie jesienno zimowym 2006/2007:

- dokonały **3512** kontroli robót budowlanych,
- wydały **470** postanowień o wstrzymaniu prowadzenia robót budowlanych (*art. 50 ust. 1*),
- w **252** przypadkach **nałożyły** obowiązki przedstawienia ocen (*art. 50 ust.3*),
- w **79** przypadkach **nałożyły** obowiązki przedstawienia ekspertyz (*art. 50 ust. 3*),
- wydały **21** decyzji nakazujących rozbiórkę obiektu (*art. 50 a pkt 2*),
- nałożyły **489** mandatów karnych.

Ponadto wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego podjęli działania w zakresie monitorowania skuteczności wydanych decyzji nakazujących rozbiórki obiektów budowlanych ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa.

Organ podał, że na **907** wydanych decyzji nakazujących rozbiórkę obiektów ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa (*art. 67 ust. 1*) wykonano **701** rozbiórek, w tym **8** rozbiórek nastąpiło w trybie wykonania zastępczego przez organy nadzoru budowlanego.

GINB polecił objęcie kontrolą wszystkich obiektów budowlanych „podwyższonego ryzyka” ujętych w wykazach sporządzonych przez organy nadzoru budowlanego.

2. Proponowane zmiany w przepisach prawa budowlanego

W związku z koniecznością podniesienia poziomu bezpieczeństwa obiektów budowlanych Główny Urząd Nadzoru Budowlanego uczestniczył w pracach nad nowelizacją ustawy Prawo budowlane w zakresie zmiany przepisów dotyczących:

- utrzymania obiektów budowlanych oraz
- organizacji nadzoru budowlanego.

2.1. Proponowane zmiany w ustawie Prawo budowlane w zakresie przepisów dotyczących utrzymania obiektów budowlanych

Proponowane zmiany w obszarze przepisów (*dotyczących utrzymania obiektów budowlanych*) ustawy Prawo budowlane obejmowały uzupełnienie lub nowe redakcje art. 61, 62, 66, 70 i 92 ustawy Prawo budowlane.

I tak wprost sformułowano normę, wynikającą z zasady wyrażonej w art. 5 Prawa budowlanego, że właściciel lub zarządca obiektu budowlanego odpowiada za zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego nie tylko w aspekcie sprawności technicznej tego obiektu, ale również w sytuacji oddziaływania na ten obiekt różnych czynników zewnętrznych. Tym samym nie będzie mogło budzić żadnych wątpliwości, że np. usuwanie nadmiaru śniegu z dachu obiektu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy tego obiektu. Niewykonanie tego obowiązku będzie zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności do roku (*art. 91 a Prawa budowlanego*). Oznacza to objęcie dolegliwą sankcją karną zaniechania właścicieli lub zarządców obiektów budowlanych w zakresie utrzymania i użytkowania obiektu, w tym w szczególności w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego. Zatem brak reakcji właściciela lub zarządcy obiektu na niekorzystne zjawiska oddziałujące na ten obiekt, w tym np. zaleganie nadmiernej grubości śniegu na dachach, osuwiska ziemne, podlegać będzie wyżej wymienionym sankcjom.

W przepisach dotyczących obowiązkowych okresowych kontroli obiektów budowlanych, dokonywanych przez właścicieli lub zarządców tych obiektów, wprowadzono obowiązek dokonania kontroli bezpieczeństwa użytkowania obiektów w razie wystąpienia niekorzystnych zjawisk (*np. zalegania śniegu, oblodzenia, osuwisk ziemnych*) oddziałujących na ten obiekt. Ponadto w stosunku do obiektów budowlanych, których powierzchnia dachów przekracza 1000 m², wprowadzono obowiązek dwukrotnych w ciągu roku obowiązkowych okresowych kontroli stanu technicznego obiektu - przed i po okresie zimowym.

Zmiana wprowadzona w art. 66 Prawa budowlanego pozwala na właściwą reakcję organu nadzoru budowlanego w przypadku stwierdzenia, że obiekt budowlany może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska, niezależnie od przyczyn wywołujących stan zagrożenia. Nakazy wydawane w takiej sytuacji przez nadzór budowlany podlegać będą natychmiastowemu wykonaniu.

W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli obiektu budowlanego, o której mowa w art. 62 ust. 1, uszkodzeń lub braków, mogących spowodować stan zagrożenia, organ nadzoru budowlanego, po otrzymaniu kopii protokołu kontroli, przeprowadzi bezzwłoczną kontrolę obiektu budowlanego (*art. 70 Prawa budowlanego*).

Zaproponowano również uzupełnienie przepisu art. 76 Prawa budowlanego, określającego obowiązki organu nadzoru budowlanego w razie wystąpienia katastrofy budowlanej. Dodany został nowy ust. 4, umożliwiający natychmiastowe zabezpieczenie miejsca katastrofy lub wykonanie innych niezbędnych czynności bądź robót (*w przypadku gdy właściciel, zarządca lub użytkownik nie podejmuje działań określonych w art. 75 Prawa budowlanego*). Taki nakaz wydany przez nadzór budowlany podlega natychmiastowemu wykonaniu (*w razie potrzeby również w drodze wykonania zastępczego*) i może być ogłoszony ustnie.

2.2. Proponowane zmiany w ustawie Prawo budowlane w zakresie organizacji nadzoru budowlanego

Obecnie nadzór budowlany zorganizowany jest w następujący sposób:

- 1) na szczeblu powiatowym - powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, wchodzący w skład administracji zespolonej powiatowej,
- 2) na szczeblu wojewódzkim - wojewoda, wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego, jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego, wchodzącego w skład administracji zespolonej wojewódzkiej,
- 3) na szczeblu centralnym - Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Ten model organizacyjny oznacza, że organy nadzoru budowlanego szczebla podstawowego musiały zostać utworzone w każdym powiecie. Według stanu na dzień 1 stycznia 2005 r. funkcjonuje 378 inspektoratów nadzoru budowlanego, a stan wykorzystania etatów wynosi 1907,5. Wobec powyższego średnio w kraju na jeden powiatowy inspektorat nadzoru budowlanego (PINB) przypada 5,2 etatu. Jednakże, jeżeli w zestawieniu tym nie ujmie się 9 największych PINB-ów w miastach wojewódzkich (*Wrocław, Bydgoszcz, Lublin, Łódź, Kraków, Warszawa, Gdańsk, Poznań, Szczecin*), to średnia wykorzystanych etatów w pozostałych PINB-ach wyniesie 4,6.

Z uwagi na fakt wyodrębnienia organizacyjnego PINB-ów, etaty te są i muszą być wykorzystywane nie tylko na działalność merytoryczną, ale również na obsługę finansową, kadrową i administracyjną tychże inspektoratów.

Należy zauważyć, że zgodnie z ustawą Prawo budowlane - do podstawowych obowiązków i zadań organów nadzoru budowlanego należy:

- 1) nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów Prawa budowlanego, a w szczególności:
  - a) zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska,
  - b) warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych,
  - c) zgodności rozwiązań architektoniczno-budowlanych z przepisami techniczno-budowlanymi oraz zasadami wiedzy technicznej,
  - d) właściwego wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie,
  - e) stosowania wyrobów budowlanych,
- 2) kontrola działania organów administracji architektoniczno-budowlanej,
- 3) badanie przyczyn powstawania katastrof budowlanych.

Wykonywanie tych zadań wymaga szerokiej wiedzy technicznej i prawnej. Należy zauważyć, że ocena zjawisk technicznych w budownictwie związana jest z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Prawo budowlane wyróżnia obecnie

dziewięć specjalności w uprawnieniach budowlanych. Rzeczą oczywistą jest zatem, że w jednostkach nadzoru budowlanego powinny być stworzone możliwości zatrudnienia osób posiadających uprawnienia budowlane w każdej z tych specjalności. Niezbędne jest również zapewnienie zatrudnienia w nich odpowiedniej liczby osób przygotowanych do właściwego orzecznictwa administracyjnego i obsługi prawnej. Kilkuosobowe jednostki organizacyjne tych kryteriów spełniać nie mogą, natomiast możliwości takie miałyby jednostki ok. dwudziestoosobowe.

Wymaga podkreślenia, że powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego, powoływani przez starostów (*na wniosek WINB*), dla których wynagrodzenie ustalają starostowie, są bardzo podatni na różnorakie uwarunkowania i zależności lokalne. Stan taki, w stosunku do służb o charakterze kontrolnym, czy wręcz policyjnym, należy uznać za niepożądany.

Wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego działają wyłącznie na obszarze swoich województw i są powoływani przez wojewodów (*na wniosek GINB*).

Analiza funkcjonowania nadzoru budowlanego, zwłaszcza na szczeblu powiatowym, wskazuje na potrzebę dokonania daleko idących zmian organizacyjnych, mających na celu usprawnienie funkcjonowania i bardziej racjonalne wykorzystanie ludzi i środków oraz uwolnienie inspektoratów od niepożądanych zależności lokalnych. Ze względu na fakt, że już w momencie utworzenia organów nadzoru budowlanego w ramach reformy administracyjnej kraju (1999r.) nadzór budowlany był głęboko niedofinansowany, a jego stan kadrowy nie dawał możliwości skutecznego i efektywnego działania, to zmiana jego organizacji, mająca na celu znaczące podniesienie skuteczności i efektywności działania, wymaga zwiększenia wydatków budżetowych. Kierując się ideą „taniego państwa”, zaproponowano model, który wydatki te ograniczał do niezbędnego minimum.

Proponowane zmiany organizacyjne miały doprowadzić do:

- 1) większej koncentracji środków finansowych, osobowych i rzeczowych w znacząco mniejszej ilości jednostek organizacyjnych stopnia podstawowego,
- 2) uzyskania większej sprawności i efektywności działania organów nadzoru budowlanego stopnia podstawowego.

Uznano, że osiągnięcie zamierzonego celu może nastąpić poprzez wyłączenie ze struktur administracji zespolonej organów nadzoru budowlanego, działających na szczeblu powiatowym i utworzenia w ich miejsce okręgowych inspektoratów nadzoru budowlanego, działających na obszarze kilku powiatów.

W ten sposób zaproponowano aby zamiast **378** powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego funkcjonowało ok. **100** okręgowych inspektoratów (*ich siedziby i obszary działania miały być ustalone w drodze rozporządzenia*).

Rozwiązanie to powinno zapewnić obniżenie kosztów funkcjonowania jednostek, skoncentrowanie, a przez to bardziej racjonalne gospodarowanie środkami budżetowymi i, co za tym idzie, przeznaczenie faktycznie większej ilości środków finansowych na działalność merytoryczną. Zamiast bowiem powiatowych inspektoratów zatrudniających średnio 5 pracowników (z przedstawionym powyżej zastrzeżeniem dotyczącym wielkich miast), powstałyby inspektoraty ok. 20 osobowe. Środki i etaty, przeznaczane dotychczas w powiatowych inspektoratach na ich obsługę (*kadrową, finansowo-księgową*) przeznaczone zostałyby na działalność merytoryczną. Niezbędną obsługę okręgowych inspektoratów miałyby zapewnić wojewódzkie inspektoraty nadzoru budowlanego.

Ponadto uznano, że z uwagi na aktualną kondycję organów nadzoru budowlanego, niezbędne jest ich wzmocnienie kadrowe, doposażenie, jak również podniesienie wysokości etatu kalkulacyjnego.

Nadzór budowlany przy wykonywaniu swoich zadań musi posiadać stabilne, niezależne i sprawnie działające struktury organizacyjne. Obecne podporządkowanie powiatowych

inspektorów nadzoru budowlanego starostom nie zapewnia pełnej ich niezależności i sprawności działania.

Utworzenie okręgowych inspektoratów nadzoru budowlanego wymagałoby odziespolenia szczebla podstawowego nadzoru budowlanego, dzięki czemu zapewniona byłaby też odpowiednia niezależność tych służb od różnorodnych uwarunkowań lokalnych (*do wyłącznej kompetencji organów nadzoru budowlanego należą między innymi sprawy w zakresie utrzymania obiektów budowlanych, w tym również stanowiących własność lub będących w zarządzie gmin i powiatów - właściwe wykonywanie tych zadań, w przeważającej mierze o charakterze kontrolnym i inspekcyjnym, wymaga niezależności organów nadzoru budowlanego od jednostek samorządu terytorialnego*).

Proponowane zmiany miały umożliwić faktyczne wzmocnienie kadrowe organów nadzoru budowlanego przy znacznym ograniczeniu środków budżetowych niezbędnych na nowe etaty.

Zasygnalizowane propozycje nowelizacji ustawy Prawo budowlane w zakresie organizacji nadzoru budowlanego (zawarte w projekcie przedłożonym Sejmowi RP przez Radę Ministrów) nie zostały przyjęte na etapie prac w Komisji Infrastruktury Sejmu RP.

Wymienione kierunki nowelizacji ustawy Prawo budowlane zostały ujęte w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1109). W trakcie prac parlamentarnych na nowelizacją ustawy Prawo budowlane Sejm RP nie przyjął proponowanych zmian w organizacji nadzoru budowlanego.

3. Prace nad nowym Prawem budowlanym

Ministerstwo Budownictwa podjęło prace (*w których uczestniczą również przedstawiciele Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego*) nad projektem nowej ustawy Prawo budowlane, która regulując szeroko ujętą problematykę procesu budowlanego, unormowaną w dotychczasowym Prawie budowlanym, ma ponadto zrealizować następujące podstawowe cele:

- 1) ograniczyć zakres regulacji ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie do materii ściśle normatywnej,
- 2) ustalić przyjazne inwestorom procedury lokalizacji obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem konstytucyjnej zasady praworządności oraz poszanowaniem atrybutów prawa własności i interesu publicznego,
- 3) uprościć procedury administracyjne poprzedzające rozpoczęcie robót budowlanych, w tym w możliwie najszerszym stopniu zakładana jest rezygnacja z rozstrzygnięć w drodze decyzji administracyjnej na rzecz form uproszczonych,
- 4) znacząco poszerzyć zakres obiektów budowlanych i robót budowlanych nie wymagających ingerencji administracyjno-prawnej na gruncie Prawa budowlanego,
- 5) ograniczyć zakres ingerencji organów administracji publicznej w proces budowlany wyłącznie do przypadków naruszenia prawa lub interesu publicznego w tym procesie,
- 6) poszerzyć prawa i adekwatnie do tego zwiększyć odpowiedzialność uczestników procesu budowlanego,
- 7) podnieść sprawność działania organów nadzoru budowlanego,
- 8) podtrzymać sprawdzone w praktyce rozwiązania obecnie obowiązującego Prawa budowlanego.

4. Wytyczne do opracowania założeń dotyczących rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania obiektów budowlanych podwyższonego ryzyka ze względu na możliwość przebywania znacznej liczby osób (*publiczności*)

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego uznał za konieczne przygotowania pracy badawczej dotyczącej przepisów odnoszących się do użytkowania obiektów budowlanych, której celem będzie opracowanie:

- 1) Wytycznych do opracowania założeń do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania obiektów budowlanych podwyższonego ryzyka ze względu na możliwość przebywania znacznej liczby osób (*publiczności*) takie jak:
    - a) hale widowiskowe, sportowe (*w tym również baseny, aquaparki*), wystawowe, targowe, handlowe, dworcowe, itp.
    - b) kina, teatry.
- w dostosowaniu do aktualnych przepisów ustawy Prawo budowlane oraz
- 2) Propozycji założeń do nowelizacji wybranych przepisów (*w tym rozdziału VI Utrzymanie obiektów budowlanych*) ustawy Prawo budowlane, której potrzeba będzie wynikała z konieczności skutecznej realizacji punktu 1.

Wobec powyższego w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego opracowano założenia do realizacji ww. pracy badawczej, które obejmują potrzebę:

- 1) Doprecyzowania pojęcia obiektów budowlanych „podwyższonego ryzyka” poprzez określenie kryteriów jakościowych i ilościowych oraz sformułowanie pojęcia na potrzeby rozporządzenia;
- 2) Szczegółowego określenia podmiotu i metodyki kontroli stanu technicznego konstrukcji ww. obiektów budowlanych - dokonywanych w ramach obowiązkowych kontroli obiektów budowlanych przeprowadzanych na podstawie art. 62 ustawy Prawo budowlane przy uwzględnieniu doraźnych kontroli stanu technicznego wykonywanych przed wystąpieniem możliwych do przewidzenia niekorzystnych oddziaływań na konstrukcję;
- 3) Określenia szczegółowego zakresu i sposobu dokumentowania okresowych kontroli ww. obiektów budowlanych;
- 4) Analizy możliwości i warunków technicznych oraz przydatności monitoringu (*w tym zakresie*) przemieszczeń i odkształceń elementów konstrukcji nośnej obiektu jako wskaźnika niebezpiecznych przeciążeń i oceny praktycznej przydatności tej metody do założonego celu;
- 5) Identyfikacji obiektów budowlanych, dla których celowe będzie usuwanie śniegu z dachów, ogólne warunki określania granicznych wielkości opadów, sposób wykorzystania ogólnodostępnych danych meteorologicznych, sposobu analizy projektu konstrukcji i przyjętych tam obciążeń;
- 6) Analizy celowości i ewentualnego obowiązku opracowania dla wybranych grup obiektów budowlanych (*w tym także istniejących*) instrukcji eksploatacji obiektu budowlanego, określenia zakresu instrukcji obejmującego między innymi potrzebę i sposób monitorowania stanu technicznego konstrukcji;
- 7) Ogólne warunki użytkowania obiektu budowlanego mające odniesienie do bezpieczeństwa konstrukcji;
- 8) Ogólne zasady wykonywania robót konserwacyjnych i remontowych w celu niedopuszczenia do nadmiernego pogorszenia właściwości użytkowych konstrukcji obiektu.

Uznając potrzebę opracowania przepisów odnoszących się do użytkowania ww. grupy obiektów budowlanych założono, że w projektowanych warunkach technicznych użytkowania wymienionych obiektów budowlanych należy brać pod uwagę tylko te warunki użytkowania i utrzymania, które mają wpływ na:

- a) bezpieczeństwo konstrukcji oraz
- c) bezpieczeństwo użytkowania

o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy Prawo budowlane.

Ograniczenie tylko do ww. wymagań podstawowych wynika z chęci utrzymania zakresu regulacji w racjonalnych granicach. Jest to możliwe z uwagi na to, że:

- 1) spełnienie wymagań dotyczących bezpieczeństwa pożarowego ww. obiektów budowlanych regulują szczegółowo przepisy:
  - ustawy z dnia 24.08.1991r. *o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. Z 2002r., Nr 147, poz. 1229, t.j. – z późn. zmianami) oraz
  - rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21.04.2006r. w sprawie *ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* (Dz.U. z 2006r., Nr 80, poz.563);
- 2) spełnienie pozostałych wymagań podstawowych dotyczących:
  - d) odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
  - e) ochrony przed hałasem i drganiami oraz
  - f) oszczędności energii i odpowiedniej izolacyjności cieplnej przegródnie ma związku z możliwością zaistnienia katastrofy budowlanej.

5. Podsumowanie

Szeroko zakrojone działania kontrolne organów nadzoru budowlanego ukierunkowane na eksploatowane obiekty budowlane pozwoliły na wykrycie wielu nieprawidłowości, których wyeliminowanie (*wymuszone działalnością administracyjną tych organów*) pozwoliło na uniknięcie wielu katastrof budowlanych. Można mieć nadzieję, że wprowadzenie zasygnalizowanych w referacie zmian w przepisach Prawa przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa użytkowania obiektów budowlanych.

*Opracowano
w Departamencie Informacji i Analiz GUNB*